

Smerirea și înălțarea chivotului – 5:1-7:14 –

Dumnezeu a lăsat pe Israel în mâna vrăjmașilor lui, în ciuda faptului că chivotul se afla în mijlocul taberei. El Și-a asumat riscul ca Numele Său să fie ocărât de vrăjmași. Însă, capitolele ce urmează ne demonstrează că Domnul nu este niciodată în criză și că Își înalță Numele în ciuda fărâdelegilor și pedepsirii poporului Său. Acest principiu este revelat încă din Deuteronom:

„...la vederea pucioasei, sării și arderii întregului ținut....., toate Neamurile vor zice: „Pentru ce a făcut Domnul astfel țării acesteia? Pentru ce această mânie aprinsă, această mare urgie?” Și li se va răspunde: „Pentru că au părăsit legământul încheiat cu ei de Domnul, Dumnezeul părinților lor, când i-a scos din țara Egiptului...” (Deut.29:23-25).

Domnul Și-a legat Numele de poporul Său. Cu toate acestea, fie că vor asculta de El, fie că nu vor asculta de El, în cele din urmă Numele Domnului va fi înălțat. Dacă vor asculta de El, atunci El îi va binecuvânta și ei Îl vor reprezenta printre popoare. Dacă nu vor asculta, vrăjmașii Domnului vor ocărâ la început Numele Domnului. Dar apoi, Domnul îi va pedepsi și se va face să se știe că El i-a pedepsit din pricina păcatelor lor. Ascultarea lor va pune în lumină bunătatea Domnului, iar fărâdelegea lor dreptatea și judecata Sa.

Mai devreme am observat că același principiu este aplicat Casei Domnului ridicată de Împăratul Solomon. Într-adevăr, în momentul distrugerii Ierusalimului și a Templului în 586 de către armatele babiloniene, iată ce spune lui Ieremia căpetenia oștirii vrăjmașe:

„Domnul Dumnezeul tău a vestit mai dinainte aceste nenorociri asupra locului acestuia; Domnul a adus și a împlinit ce spusese; și lucrurile acestea vi s-au întâmplat pentru că ați păcătuit împotriva Domnului și nu ați ascultat glasul Lui.” (Ieremia 40:2-3).

În Samuel capitolul 5 și 6 descoperim același principiu: deși cei de care Domnul Și-a legat Numele fac de ocară Numele Domnului prin păcatul lor, Numele Domnului va fi în cele din urmă înălțat. Și aceste capitole subliniază și un aspect nou: și dacă nu este nimeni care să Îi înalțe Numele, Domnul Își va înalța singur Numele. Într-adevăr, pasajul cu istoria chivotului în țara Filistenilor este unică în Scriptură. Domnul își înalță singur Numele fără implicarea directă a vreunui om. De regulă, Domnul Își înalță Numele prin intermediul unor oameni, fie ei credincioși sau nu. El scoate pe Israel din Egipt prin Moise, îi aduce în țară prin Iosua, îi pedepsește prin intermediul Neamurilor vecine. Dar iată acum, El își înalță Numele, fără ca în pasaj să fie pomenit vreun om, credincios sau necredincios, care să participe în mod direct cu ceva la reînțorcerea chivotului în țară. Cu alte cuvinte, chivotul Își poartă singur de grijă! Dagon este îngenunchiat înaintea Lui, Filistenii pedepsiți prin boli și nu prin sabie, chivotul dus înapoi de două vaci. Este un pasaj care ne demonstrează că, în cele din urmă, Dumnezeu nu are nevoie de noi ca să își înalțe Numele și ne vindecă de ispita lui Uza, aceea de a sprijini carul lui Dumnezeu, de a crede că noi ducem în spate lucrarea Domnului și că fără noi chivotul se va putea răsturna. Domnul este Cel care Își înalță singur Numele și o poate face și o va face cu sau fără noi! El niciodată nu este în criză, El niciodată nu va pierde. De aceea, departe de noi gândul că înălțarea Numelui Său depinde atât de mult de noi, încât Domnul va trece cu vederea micile noastre compromisuri din teama ca nu cumva Numele Său să fie pătat prin pedepsirea noastră.

Sunt alte situații în care ne simțim împovărați cu lucrarea lui Dumnezeu și avem impresia că ea depinde prea mult de noi. Atunci povestea chivotului, care s-a reabilitat singur în fața Filistenilor, ne aduce aminte că Domnul Își sprijină singur lucrarea, că tot El ne sprijină și pe noi.

Astfel, sufletul nostru capătă eliberare și ne recăpătăm liniștea și pacea. În cele din urmă Dumnezeu își va împlini spre slava Lui planurile Lui, și le va împlini cu sau fără noi. Dacă noi ascultăm de El căpătăm onoarea ca El să își îplinească planurile prin noi și ne putem bucura împreună cu El de slava Lui.

Sunt foarte rare tablourile biblice în care Dumnezeu intervine în mod direct, fără ca textul să precizeze că a lucrat printr-un om. De obicei, El lucrează prin oameni. Rugăciunea unui om (vezi Exod 32), pocăința unui om (vezi Daniel 9), credința unui om (vezi despărțirea Mării Roșii), mesajul unui om (vezi cartea Iona) sunt mijloace prin care Dumnezeu își duce la îndeplinire lucrarea Sa măreață. De se întâmplă acest lucru? Noi spunem că Dumnezeu S-a legat pe Sine să lucreze prin oameni și tocmai de aceea omul are un rol semnificativ în planul lui Dumnezeu. Și totuși, Domnul nu intră în criză niciodată, căci în înțelepciunea și atotștiința Lui își ridică și trimite mereu oamenii credincioși Lui la vremea potrivită și în timpul potrivit.

Dacă Eli s-a lepădat de Domnul, El l-a ridicat pe Samuel. Dacă Saul a nesocotit Cuvântul Domnului, El l-a înălțat pe David. Dacă Moise a murit, Iosua a continuat să trăiască. El știe când să trimită un suflet în istorie și fiecare apare la vremea potrivită. Și astfel, Dumnezeu, deși lucrează prin oameni, nu intră în criză niciodată. Aș dori totuși să analizez afirmația: Dumnezeu S-a legat pe Sine să lucreze prin oameni în lumina istoriei chivotului în țara Filistenilor. Cum să interpretăm faptul că chivotul Și-a purtat singur de grijă? Am putea emite ipoteza (foarte credibilă de altfel) că Samuel, și cei credincioși din popor s-au rugat pentru chivot, și că Dumnezeu a lucrat prin rugăciunile lor. Dar am putea pune problema și altfel: poate sunt momente în care Dumnezeu alege să lucreze în istorie necondiționat de rugăciunile oamenilor sau de credința acestora. Poate în cele din urmă sunt excepții care întăresc regula generală din planul lui Dumnezeu. Sau poate este impropriu spus că Dumnezeu s-a legat pe Sine să lucreze prin oameni. Poate Lui îi place să lucreze prin oameni și alege ca, mereu, prima variantă posibilă de împlinire a planului Său să includă conlucrarea cu omul. Totuși, dacă această conlucrare lipsește, El își va putea duce la îndeplinire scopurile Sale cu sau fără om. Atunci când citim Scriptura descoperim omniprezența principiului conlucrării omului cu Dumnezeu. El lucrează (aproape) tot timpul prin oameni. Acest fapt, ne-ar putea face să credem că, poate într-adevăr, El a ales în suveranitatea Sa să lucreze prin om și El rămâne fidel acestei alegeri. Dar sunt pasaje în Biblie care pot susține în mod clar că Dumnezeu, în suveranitatea Sa, S-a legat pe Sine să își ducă la îndeplinire scopurile sale pe pământ prin om? Nu am în minte un astfel de pasaj. În schimb, îmi vin în minte anumite pasaje în care este descrisă intervenția directă a lui Dumnezeu fără ca să fie precizată contribuția vreunui om.

Avem acest pasaj din Samuel cu chivotul care S-a întors singur în țară. Îmi aduc apoi aminte de moartea lui Uza, cel care a fost lovit de Domnul pentru că a încercat să sprijine chivotul lui Dumnezeu, atunci când carul cu boi era să-l răstoarne. Dumnezeu a intervenit în mod direct și instantaneu. Nimeni nu a avut timp să rostească nici o rugăciune în acel context. Isaia aduce o perspectivă interesantă asupra acestei teme:

„El (Domnul) vede că nu este nici un om, Și Se miră că nimeni nu mijlocește. Atunci brațul Lui Îi vine în ajutor, și neprihănirea Lui Îl sprijinește.” (Is.59:16),

Textul continuă prin descrierea modului în care Dumnezeu Își duce la îndeplinire planurile Sale pe pământ.

Pentru aduce mai multă lumină asupra acestui subiect, este înțelept să ne amintim de două principii sfinte din planul lui Dumnezeu. Primul principiu are în vedere faptul că părtășia omului cu Dumnezeu este mereu condiționată de pocăința și încrederea acestuia în El. Nu există excepții. Mântuirea poate intra în casa unui om, doar pe baza credinței avraamice. Al doilea

principiu susține importanța omului în planurile lui Dumnezeu și rolul semnificativ pe care îl are acesta. Cu alte cuvinte: Dumnezeu lucrează prin oameni și iubește conlucrarea cu aceștia. De aceea, rugăciunea are putere, lumina luminează în întuneric, sfințirea omului are impact în Universul în care El trăiește. Dumnezeu nu joacă teatru sau nu simulează doar faptul că alegerile noastre au impact. Ele au cu adevărat impact. Totuși, putem emite ipoteza că Dumnezeu Se poate lipsi de contribuția omului în împlinirea planurilor Sale. Numele Său va fi înălțat cu sau fără om.

Domnul Își înalță Numele Său, fie prin revărsarea judecății sale, fie prin revărsarea îndurării Sale. Este adevărat că revărsarea judecății devine o lingură de har, pentru cei ce rămân în viață și că revărsarea îndurării devine un prilej de împietrire pentru cei ce o resping. Putem însă să facem distincția dintre un moment de judecată (Filistenii sunt plini de bube) și un moment de îndurare (Dumnezeu nu mai nimicește cetatea Ninive). Dumnezeu Își revărsă fie mânia, fie îndurarea Sa pe pământ și aceasta în funcție de alegerea omului. El nu poate pierde niciodată, căci atât judecata Sa, cât și îndurarea Sa înalță Numele Domnului. În istorie, indiferent de direcția acesteia, Numele Lui va fi tot timpul înălțat. Știm că Dumnezeu lucrează prin oameni, atât prin cei credincioși, cât și prin cei necredincioși. Dar lucrează la fel de mult prin ei, atât în ce privește revărsarea judecății sale, cât și în ce privește revărsarea îndurării Sale? Privind în Scriptură observ că principiul conlucrării cu Dumnezeu este evidențiat mai des și mai bine în contextul îndurării, iar absența sau omiterea acestuia principiu sunt legate de contextul revărsării mâniei. Într-adevăr, chiar cele trei exemple date mai sus care oglindesc o lucrare a lui Dumnezeu fără o intervenție explicită a omului vorbesc despre împlinirea judecății lui Dumnezeu pe pământ.

Dar în ce privește manifestarea îndurării sale pe pământ, aici găsim mai greu exemple în Biblie lipsite de orice aluzie la contribuția vreunui om. Oare de ce? Oare revărsarea îndurării sale să fie cu adevărat condiționată de conlucrarea cu omul? Sau de ce i-ar plăcea lui Dumnezeu să îl implice pe om în planurile îndurării sale decât în planurile judecății Sale? Celebrul tablou cu mijlocirea lui Moise și mântuirea poporului care păcătuiseră cu vițelul de aur, ne-ar putea sugera câteva răspunsuri. Fără a intra în detalii, doar ne amintim că mijlocirea lui Moise a avut un impact real și după ea, Domnul s-a lăsat de răul acela. Acest tablou ne sugerează că, cel puțin în acel context, revărsarea îndurării este condiționată de intervenția unui mijlocitor uman. Apoi, în capitolul 33 descoperim împreună cu Moise că Dumnezeu este un Dumnezeu al milei și al harului, că ceea ce îl caracterizează mai bine este îndurarea și nu mânia și judecata. Astfel, fiind un Dumnezeu al îndurării, ar fi de înțeles de ce Dumnezeu îl implică pe om mai mult în planurile îndurării sale. Pe de altă parte și omul nu duce lipsă de sete după dreptate și răzbunare, dar este așa de străin de har și milă. Aceasta este marea sa nevoie, pe care Dumnezeu o tratează oferindu-i omului privilegiul să devină un vas al îndurării.

Deci Dumnezeu Își înalță Numele fie pe linia judecății, fie pe linia îndurării. Diferența dintre acestea ar fi că revărsarea îndurării pare a fi condiționată de conlucrarea cu omul, pe când judecata se poate revărsa fără vreo contribuție umană. Acest lucru ar putea fi explicat nu atât de faptul că lui Dumnezeu Îi place să lucreze prin oameni pe linia Îndurării sau că El S-a legat să lucreze prin aceștia, cât mai degrabă prin faptul că prin actul creației au fost fixate încă de la început niște reguli ale jocului. Psalmistul ne spune: „*Cerurile sunt ale Domnului, dar pământul l-a dat fiilor oamenilor.*” (Ps.115:16). Acest verset ne aduce aminte de începuturi, de primele capitole din Genesa unde descoperim că Domnul a dat omului mandatul de a stăpâni pământul spre slava lui Dumnezeu și de a-l umple cu gloria și frumusețea Numelui Său. Nu îngerii au primit acest mandat, ci omul. Dumnezeu nu S-a gândit să umple pământul cu slava Sa de Unul singur, ci de la început a decis să realizeze acest lucru prin cel creat după chipul și asemănarea

Sa. Astfel, este lesne de înțeles diferența dintre linia judecății și cea a îndurării. Ca și Creator, Domnul poate pune oricând capăt proiectului de Unul singur, dar în ce privește împlinirea proiectului inițial conlucrarea cu omul înseamnă respectarea „regulilor jocului”. Dumnezeu Și-a propus să umple pământul cu slava Sa prin Om. Dacă ar face de Unul singur, de fapt ar suferi o înfrângere morală: Dumnezeu nu a reușit să facă ce și-a propus. Și în cele din urmă, aceasta era miza cea mare a proiectului: ca Dumnezeu, printr-o făptură cu liber arbitru și care poate fi ispitită, să își împlinească planurile. Astfel, se explică prezența celui rău în grădina edenului, precum și dialogul dintre Dumnezeu și satan în legătură cu Iov. Miza cea mare era alegerea omului. Va reuși Domnul să îl convingă pe om să îl iubească cu adevărat și să aibă deplină încredere în El? Sau satan va fi cel care va convinge pe Om cu oferta Sa? La fel cum Dumnezeu, în cartea Iov, a respectat regulile jocului și nu l-a șoptit lui Iov la examen (povestindu-i discuția cu satan din ceruri și dezvăluindu-i motivul suferinței sale), la fel în împlinirea proiectului inițial, Domnul respectă principiile originare și lucrează prin om.

În acest mod slava Sa strălucește nespus de mult! Pe de o parte, El dovedește că oferta Sa este suficientă de credibilă pentru a fi urmat chiar de cei care nu-L văd și trec prin suferință, ar pe de altă parte El își descoperă înțelepciunea și puterea, prin faptul, că deși depinde de om în planul revărsării îndurării Sale pe pământ, El nu este niciodată în criză. Dumnezeu este atotștiutor și înțelept și trimite sufletele în istorie la momentul potrivit. Astfel, dacă Eli merge în jos, Domnul deja a pregătit venirea lui Samuel. Dacă Saul s-a răzvrătit, Domnul deja pregătește trimiterea lui David, și tot așa. Așa că, dacă tu vei refuza să fii un vas al îndurării Sale, Domnul nu va renunța la principiul conlucrării cu omul, dar va ridica un alt om în locul tău, om care va lucra după inima Lui.

În lumina celor spuse până acum, înțelegem de ce Domnul l-a chemat pe Avraam să mijlocească pentru mântuirea Sodomei și nu pentru nimicirea ei și de ce Lot a fost salvat din pricina lui Lot. Pricepem de ce Moise este chemat să mijlocească pentru iertarea poporului și nu pentru pedepsirea lui și de ce doar după mijlocirea sa, Domnul S-a lăsat de răul acela. Înțelegem de ce Iona a fost trimis cu mesajul pocăinței la cetatea Ninive și nu să înceapă distrugerea ei. Și, în sfârșit, citim într-o lumină nouă pasajul din Isaia 59 care ne vorbește despre un moment în care Domnul nu vede nici un om, pe nimeni care să mijlocească pe pământ. (vezi Is.59:15-18). După acest moment, în pasaj urmează judecata finală. Atunci când nu mai este nimeni care să conlucreze cu Dumnezeu pe linia îndurării, singurul lucru care poate urma este judecata finală! Dar oare când va fi acest moment? Oare atunci când Biserica va fi răpită la cer? Are de aceasta va fi răpită Biserica la cer, tocmai ca Dumnezeu să Își poată împlini judecata finală pe pământ? Oare mijlocirile Bisericii să aibă atâta putere astfel încât strigătul ei pentru îndurare să împiedice momentul judecății finale?

Dacă privim istoria chivotului din Samuel prin lentila celor două linii (linia judecății și cea a îndurării) descoperim noi semnificații. În ciuda păcatului lui Israel și cel al casei lui Eli, Domnul Își înalță singur Numele! Și atunci ne putem întreba: ce rol mai are omul în planul său? Cât de semnificativă este funcția sa, dacă El Se poate lipsi de contribuția Sa cu atâta ușurință? Dar apoi, observăm că Domnul Și-a înălțat Nume Său de Unul singur doar pe linia judecății. Dar când revine la linia îndurării și Își înalță din nou Numele prin victoria lui Israel asupra Filistenilor, El lucrează prin Samuel. Samuel este cheia trezirii spirituale din popor, a revărsării îndurării Domnului peste ei! Dacă Domnul Își revarsă judecata cu sau fără Samuel, El nu se poate lipsi de acesta atunci când își manifestă îndurarea Sa față de poporul care-L uitase pentru mai bine de 20 de ani!

Să revenim acum la istoria chivotului. Acesta Își poartă singur de grijă și se întoarce în moștenire. Domnul vrea să se întoarcă din nou la poporul Său. I s-a făcut milă de El și vrea să îi mai dea o șansă. Poporul îl întâmpină cu bucurie. Dar oare inima poporului s-a vindecat de atitudinea idolatră față de Yahwe de care a dat dovadă în capitolul patru. Răspunsul este din păcate negativ. O parte din popor se lasă condusă de curiozitate și necinstește pe Domnul încercând să vadă ce este în chivot. Poporul avea voie să privească chivotul, dar nicidecum să îl atingă sau să cotrobăiască în el din curiozitate. Dumnezeu, în mânia sa, nimicește o parte din popor și iată că locuitorii Bet-Șemeșului reacționează la fel ca cei din cetățile Filistenilor și trimit chivotul în altă parte. Este interesant că ei au adus jertfe, însă acestea nu pot substitui ascultarea de Dumnezeu.

Dumnezeu care șede pe heruvimi se dovedește a fi o prezență incomodă care desființează raportarea idolatră la El. În războiul cu Filistenii, poporul Israel s-a raportat la El ca la un idol ce poate fi manipulat. Filistenii L-au dorit și ei pe Domnul între dumnezeii lor. Ei doreau să se bucure de puterea și binecuvântarea lui Yahwe, dar fără să se întoarcă cu adevărat la El și fără să păzească poruncile Lui. Poporul Israel se bucură de revenirea Domnului în țară, dar nu sunt gata să renunțe la idolatrie și să își schimbe viața. Dar Domnul arată atât Filistenilor, cât și lui Israel că El nu este ca ceilalți dumnezei, că El nu este un idol ce poate fi îmbunat prin jertfe. El, spre deosebire de toți ceilalți dumnezei, este un Dumnezeu Sfânt care cere celor ce doresc să se bucure de binecuvântările sale să fie credincioși valorilor morale revelate de El. Israel nu înțelege acest lucru și se sperie de sfințenia lui Dumnezeu și chivotul, deși s-a întors în țară, este uitat pentru aproape 20 de ani. Sfințenia Sa nu îl face de dorit, deși după puterea și protecția Lui tânjesc și evreii și Filistenii. Dumnezeu nu se lasă măgulit de jertfe, de lingușeli, de bucuria poporului când el se întoarce, sau de dorința Filistenilor de a fi de partea lor. El este demn și fidel principiilor sale și nu poate fi manipulat. Este interesant faptul că în acest pasaj nimeni nu se îndoiește de puterea Sa, dar tot nimeni nu cunoaște și nu înțelege sfințenia Sa.

Locuitorii Bet-Șemeșului nu mai doresc chivotul Domnului la ei și chivotul este dus la Chiriat-Iearim. Dar apoi este uitat aici pentru 20 de ani. Iată că Domnul Se întorsese acasă, dar problema nu s-a rezolvat. Problema era în inima unui popor idolatru care nu avea nevoie de un Dumnezeu Sfânt care să le ceară schimbarea vieții. Deși purtau jugul Filistenilor asupra lor, deși au văzut cum Domnul Și-a înălțat Numele în țara Filistenilor și Și-a adus singur chivotul acasă, ei au preferat să rămână în păcatele lor decât să strige către Domnul. După 20 de ani (în care Samuel a mijlocit pentru popor), acesta a plâns după Domnul. A avut loc o trezire spirituală în popor și Samuel a pus punctul pe „I” spunându-le clar condiția izbăvirii din mâna Filistenilor:

- Dacă vă veți întoarce cu toată inima către Domnul,
- Dacă veți renunța la ceilalți idoli,
- Dacă veți sluji doar Lui!

Cât de diferit era Yahwe de ceilalți zei ai vremii! Era singurul Dumnezeu gelos și care nu accepta să fie împărțit cu alți dumnezei. Filistenii au așezat fără probleme chivotul Domnului în casa dumnezeului lor. Pentru Dagon nu a fost nici o problemă. Dar Yahwe a reacționat și a distrus pe Dagon. Dacă Filistenii doreau să se bucure de binecuvântarea lui Yahwe, atunci trebuiau să-I slujească numai Lui. Trebuiau să renunțe la Dagon și la modul lor păcătos de viațuire. Povestea chivotului este o poveste tristă, în care descoperim că toți caută puterea și binecuvântarea lui Yahwe, dar nimeni nu este încântat de Sfințenia Lui. De fapt, nimeni nu îl

vrea pe Domnul. Toți vor doar darurile lui. Însă Dumnezeu este credincios sfințeniei Sale și aduce izbăvire doar când cineva îl caută cu toată inima.

După ce începe trezirea spirituală în popor, cel rău vrea să-i înspăimânte și vrea să le taie elenul. Astfel, Filistenii pornesc război împotriva lui Israel. Dar Domnul este de data această cu adevărat de partea lor și le aduce o mare izbăvire. Este interesant că izbăvirea este dată până la piatra denumită de Samuel Eben-Ezer. Ne aducem aminte că toată povestea despre chivot a început tot la Eben-Ezer în capitolul patru. Într-adevăr, chivotul Domnului a fost adus în tabăra care era lângă Eben-Ezer. Autorul construiește astfel o poveste circulară care începe la Eben-Ezer și se termină la Eben-Ezer. Prima dată Israel a fost înfrânt de Filistenii în acest loc, dar după 20 de ani Israel a biruit tocmai în locul în care fusese înfrânt. Israel a chemat pe Domnul în ambele bătălii. Dar Domnul le-a răspuns doar a doua oară. Acum chivotul nu a mai fost adus în tabără. Nici nu era nevoie. Cheia biruinței a fost înțelegerea sfințeniei lui Dumnezeu și lepădarea celorlalți idoli. Această poveste a chivotului ne ajută să ne vindecăm inima de o raportare idolatră față de Dumnezeu.

Două mari adevăruri sunt înălțate de această poveste:

Primul: Dumnezeu este un Dumnezeu sfânt și gelos și va fi doar de partea celor ce îl slujesc cu o inimă neîmpărțită.

Al doilea: Domnul este Dumnezeu și El își va înălța Numele indiferent dacă noi ascultăm sau nu de El. De aceea, chiar dacă Și-a legat Numele Lui de noi, El nu va ezita să ne pedepsească atunci când nesocotim sfințenia Lui.

În această istorie a „smeririi” și înălțării chivotului, apare o întrebare teologică extrem de importantă: la cine trebuie să se suie chivotul Domnului? Și eu aș fi răspuns foarte simplu: la Cortul Întâlnirii de la Silo, căci acolo este locul lui, destinat de Dumnezeu prin Lege. Dar chivotul nu este dus înapoi la Silo, nici măcar de Samuel, despre care știm că era credincios Domnului. Ba mai mult, Samuel nu doar că nu ia inițiativa să ducă chivotul înapoi la Silo, dar și zidește un altar Domnului la Rama. La prima vedere, ceea ce face Samuel este împotriva Legii și este vrednic de moarte. El nesocotește Cortul Întâlniri așezat de Însuși Dumnezeu în Israel și propune o altă variantă de închinare la Rama. Totuși Dumnezeu nu zice nimic și nu îl leapădă pe Samuel așa cum l-a lepădat pe Eli. Ba mai mult, continuă să lucreze prin el și să-l confirme ca prooroc și judecător înaintea lui Israel. Cum putem explica aceste lucruri? Și aceasta cu atât mai mult cu cât Samuel nu era aaronit. Cu alte cuvinte, conform Legii, el nu avea acces la funcția preoției.

Răspunsul îl găsim chiar în Samuel, în mesajul omului lui Dumnezeu către Eli. El vorbește de o lepădare a casei lui și a casei tatălui său și de ridicarea unui alt preot credincios care va lucra după inima lui Dumnezeu. Această profecie, după cum vom vedea de-a lungul cărții Samuel, se împlinește în mai multe etape. Prima etapă se confundă cu nimicirea casei lui Eli și înălțarea lui Samuel. Din pricina păcatului casei lui Eli, Domnul leapădă temporar casa lui Aaron și o îndepartează de preoție. În această perioadă funcția preoției îi este dăruită lui Samuel care zidește un altar la Rama și care, vom vedea mai târziu, că este cel care aduce jertfe pentru popor. Această interpretare este confirmată de Psalmul 78 și de Ieremia 7.

Psalmul 78 începe prin a sublinia responsabilitatea fiecărei generații din Israel de a-și educa copiii în Legea Domnului pentru a preveni astfel repetarea istoriei răzvrătirii părinților lor, răzvrătire care a avut drept cauză principală uitarea semnelor și minunilor Domnului. Apoi, el

anticipează finalul psalmului și menționează pedeapsa lui Efraim din pricina neascultării sale. El continuă prin a relata răzvrătirile lui Israel din pustie, răzvrătiri ce au avut în loc în ciuda multitudinii de minuni pe care Domnul le-a făcut înaintea ochilor lor. Acestea au fost urmate de pedeapsa Domnului. Apoi, psalmistul ne amintește că generațiile de după intrarea în țara au continuat să se răzvrătească ca și părinții lor și s-au dedat la idolatrie. Apoi, el zugrăvește tabloul judecății lui Dumnezeu ca răspuns la idolatria din popor:

„Dumnezeu a auzit, și S-a mâniat, și a urgisit rău de tot pe Israel. A părăsit locuința Lui din Silo, cortul în care locuia printre oameni. Și-a dat slava pradă robiei, și măreția Lui în mâinile vrăjmașului. A dat pradă săbiei pe poporul Lui și S-a mâniat pe moștenirea Lui. Pe tinerii lui i-a ars focul și fecioarele lui n-au mai fost sărbătorite cu cântări de nuntă. Preoții săi au căzut uciși de sabie și văduvele lui nu s-au bocat. Atunci Domnul S-a trezit ca unul care a dormit, ca un viteaz îmbărbătat de vin, și a lovit pe potrivnicii Lui care fugeau, acoperindu-i cu veșnică ocară. Însă a lepădat cortul lui Iosif, și n-a ales seminția lui Efraim; ci a ales seminția lui Iuda, muntele Sionului pe care-l iubește.” (Ps.78:59-68)

Psalmistul nu face decât să reia povestea din Samuel 4-7. El ne atrage atenția că în aceste capitole avem atât un apogeu al decăderii, cât și un apogeu al pedepsei în istoria lui Israel de după intrarea în moștenire. Cartea judecătorilor ne descrie istoria decăderii lui Israel după intrarea în moștenirea promisă. Capitolul doi din judecători precizează, că în ciuda trezirilor spirituale aduse de judecători, poporul se cufundă din ce în ce mai mult în fărâdelege și împietrire. Chiar și judecătorii urmează acest traseu. Profilul izbăvitorului în cartea Judecători apare și el din ce în ce mai întunecat de compromis. Estre de ajuns să îl comparăm pe Otniel, primul judecător din carte, cu Samson, ultimul judecător din carte. Dacă Otniel oferă generației lui un model al alegerii ajutorului potrivit din poporul lui Dumnezeu, Samson nu respectă orânduielele căsătoriei și începe relații cu femei din popoarele sortite nimicirii. Dar după Samson, urmează ca judecător Eli. Acesta se cufundă și mai mult în păcat și ajunge mai rău decât Samson. Și ce este mai grav, că odată cu El, trage și poporul de partea Lui. Dacă în perioada judecătorilor, deși poporul a fost idolatru, a lăsat cortul și chivotul în pace, acum ei sfidează pe Domnul până acolo că iau fără voia acestuia chivotul din Sfânta Sfintelor. Iată că modelul fiilor lui Eli a adus roadă în popor. Atâția ani au nesocoti ei rânduielele de la Cort, încât la sfârșitul lucrării lor se pot „lăuda” că au reușit să motiveze întreg Israelul să facă același lucru.

Sfidarea Domnului din perioada judecătorilor își atinge punctul maxim în Samuel cap. 4 când poporul scoate chivotul din Sfânta Sfintelor. Dar tot în acest capitol, pedeapsa lui Dumnezeu își atinge apogeul. Soția lui Fineas sesizează acest apogeu. Deși, își pierduse în aceeași zi bărbatul, cumnatul și socrul, deși Israel suferise o mare înfrângere în fața Filistenilor, deși era pe moarte, deși născuse prematur, frământarea inimii ei este legată de soarta chivotului, iar durerea ei cea mare cauzată de plecarea Domnului din Israel. Iată că, pentru prima dată, după coborârea Domnului în Cortul lui Moise, acesta își părăsește poporul. Este asemenea oficializării unui divorț. Acesta este apogeul decăderii și al pedepsei din perioada judecătorilor. Psalmistul insistă că Domnul a părăsit locuința sa din Silo (care era în seminția lui Efraim, fiul lui Iosif), dar și faptul că nu a mai ales această seminție ca și locuință a sa în Israel. Înțelegem că Domnul a fost atât de mâniat de păcatul casei lui Eli de la Silo, încât nu S-a mai întors acolo. El a vrut să comunice întregului popor că a lepădat casa lui Eli și că Se detașează de tot ce au făcut ei. Casa lui Eli au denaturat atât de mult adevărurile lui Dumnezeu revelate la Silo, încât Dumnezeu nu S-a mai întors niciodată acolo! Astfel, întreaga casă a lui Aaron a fost smerită, căci slujba preoției

era în mod direct legată de locașul Cortului Întâlnirii. Deci, din această pricină chivotul Domnului nu s-a mai întors la Silo.

În această perioadă, Dumnezeu face un lucru unic: oferă preoția unui om care nu era aaronit: Samuel. Într-adevăr, el zidește un altar la Rama și el este cel care aduce jertfă pentru popor. Dacă 1 Cronici 6:28, îl are în vedere pe Samuel din cartea Samuel, atunci înseamnă că el era din fiii lui Core. Acest fapt nu ar fi de puțină însemnătate. În Numeri 16, Core a dorit preoția și a sfârșit prin a fi nimicuit de Domnul. Iată că acum, Domnul ia preoția de la Aaron și o oferă temporar unui urmaș de-a lui Core. Este un eveniment fără precedent în istoria lui Israel. El transmite un mesaj clar poporului: formele nu au nimic în sine și ele nu-l pot ține prizonier pe Dumnezeu, iar Dumnezeu este mai presus de Lege, și El are dreptul să o schimbe. Acest mesaj are și o funcție importantă extrem de importantă. Aceste schimbări în rânduiala preoției promulgată de Lege, pregătesc marea schimbare de la venirea lui Mesia, când Vechiul legământ va fi înlocuit cu unul nou. Israel nu ar fi avut dreptul să se arate așa de mirat când apostolii vesteau un nou legământ, căci Domnul făcuse deja multe astfel de schimbări în istoria lui Israel. Chemarea lui Samuel ca preot este un din aceste schimbări.

Dacă revenim la Psalmul 78, observăm că el se încheie cu alegerea lui David. Oare de ce? Alegerea lui David în psalm, este precedată de alegerea Sionului. Mesajul este clar: Dumnezeu a ales Sionul, din pricina lui David, care locuia acolo. De fapt, la fel a fost și cu seminția lui Efraim și Silo. Dacă ne întoarcem în Iosua capitolul 18, putem deduce că Efraim a fost ales ca și loc pentru Cortul Întâlnirii, din pricina credincioșilor lui Iosua. La fel, Iuda a fost ales apoi, din pricina credincioșiei lui David. Descoperim un principiu extraordinar: Dumnezeu se leagă de oameni și nu de locuri. El alege un loc din pricina oamenilor locului respectiv și nu invers. Dumnezeu alege Silo din pricina lui Iosua și apoi pleacă din Silo din pricina păcatului casei lui Eli. El smerește apoi casa lui Aaron și oferă funcția preoției credinciosului Samuel, chiar dacă el nu era aaronit. El vine în Ierusalim datorită inimii lui David și pleacă din Ierusalim când Iuda se dedă la idolatrie. Dumnezeu privește spre inima oamenilor și Se apropie cu bucurie de cei care îl caută cu adevărat, dar se îndepărtează de cei care îl necinstesc, în ciuda alegerilor și promisiunilor din trecut.

Ieremia capitolul 7 accentuează de asemenea lepădarea casei lui Silo. Când poporul din Ierusalim se bătea cu pumnul în piept și în ciuda faptului că Ieremia prevestea judecată, se hrănea cu nădejdi înșelătoare zicând: „Templul Domnului, Templul Domnului, Templul Domnului!”, Dumnezeu le spune:

„Duceți-vă dar la locul care Îmi fusese închinat la Silo, unde pusesem să locuiască odinioară Numele Meu și vedeți ce i-am făcut din pricina răutății poporului Meu Israel! Și acum, fiindcă ați făcut toate aceste fapte, zice Domnul, fiindcă v-am vorbit dis-de-diminează și n-ați ascultat, fiindcă v-am chemat și nu ați răspuns, voi face Casei peste care este chemat Numele Meu, în care vă puneți încrederea, și locul pe care vi l-am dat vouă și părinților voștri, le voi face întocmai cum am făcut lui Silo. Și vă voi lepăda de la Fața Mea, cum am lepădat pe toți frații voștri, pe toată seminția lui Efraim!”. (Ieremia 7:12-15).

În mod cert, chivotul nu s-a mai întors la Silo, ca semn al lepădării acestei case din pricina păcatului casei lui Eli și al poporului Israel.

După ce am analizat primele 7 capitole din Samuel, putem să revenim asupra lor, urmărind firul narațiunii și mesajul acestor prime capitole din Samuel. Primele 7 capitole sunt

alcătuite prin alternanța a două teme: **smerirea casei lui Eli**, și **înălțarea lui Samuel**. Chiar din primele versete, când autorul ne introduce în atmosfera familiei lui Elcana, sunt deja pomeniți fii lui Eli care erau preoți la Silo. Capitolul 1 din Samuel începe cu durerea Anei în contrast cu poziția privilegiată de care se bucura casa lui Eli care se bucura de slujba preoției la Silo, iar în capitolul 7 Samuel, fiul Anei este înălțat în slujba de preot, iar casa lui Eli și casa de la Silo este lepădată de Dumnezeu. Înțelegem că de când casa lui Eli a început să se depărteze de Domnul, Domnul deja începuse pregătirile pentru trimiterea lui Samuel în istorie.

O altă temă a acestor capitole o reprezintă **apogeul decăderii din perioada judecătorilor și apogeul pedepsei lui Dumnezeu**. Într-adevăr, Eli este cel mai compromis judecător din câți a avut Israel și moartea spirituală din popor atinge o culme în timpul vieții acestuia. Dacă în perioada celorlalți judecători era pace în Israel și dacă poporul, atunci când era înfrânt de vrăjmaș se întorcea către Domnul cu inima smerită, acum Israel este în război cu Filistenii, iar înfrângerea nu-l motivează pe Israel decât să se cufunde și mai tare în răzvrătire, aducând chivotul în tabără. Exemplul casei lui Eli a avut consecințe devastatoare în inima poporului. Ca răspuns la acest apogeu al răului în Israel, Dumnezeu, pentru prima dată de la coborârea Sa în Cortul ridicat de Moise, își părăsește Cortul și moștenirea. Dacă în lege, era precizată această posibilitate, iată că acum ea devine realitate. În acest context devin realitate și alte promisiuni făcute de Domnul în Lege: fie că Israel va asculta de Domnul, fie că nu va asculta Numele lui Dumnezeu va fi înălțat! Acest lucruri, prevestite în Deuteronom 28, devine realitate în primele 7 capitole din Samuel. Deși Israel a fost înfrânt și chivotul a fost luat de Filistenii, Dumnezeu Și-a purtat singur de grijă Numelui Său și L-a înălțat peste popoare.

Marea întrebare este: cum se armonizează cele două teme? Avem pe de o parte istoria smeririi casei lui Eli în paralel cu istoria înălțării lui Samuel, iar pe de altă parte înălțarea Numelui lui Dumnezeu chiar în contextul apogeuului pedepsirii lui Israel din perioada judecătorilor. Cred că tema unificatoare este **înălțarea Numelui lui Dumnezeu și rolul omului în planul lui Dumnezeu**. Observăm că în pedagogia revelației progresive, Dumnezeu afirmă principii și legități și apoi demonstrează validitatea lor prin istoria lui Israel. Dumnezeu afirmă în Lege posibilitatea căderii din har. Prin istoria generației din Numeri această legitate este explicată și dovedită ca fiind adevărată printr-o experiență reală a poporului Israel. Dumnezeu afirmase în lege principiul din Deuteronom 28 și anume că Dumnezeu nu va ezita să-și părăsească moștenirea din pricina fărâdelegii și că în ciuda acestui lucru Numele lui Dumnezeu va fi înălțat. Istoria lepădării Casei de la Silo reprezintă o demonstrație practică a acestui principiu. Pentru prima dată Dumnezeu Își părăsește Casa și moștenirea. Cu toate acestea, El Își poartă singur de grijă Numelui Său și Îl înalță cu putere peste popoare. În acest context apare întrebarea: atunci ce rol mai are omul în planul lui Dumnezeu? Ascultarea sa de Domnul are vreo semnificație reală? La această întrebare răspunde istoria înălțării lui Samuel. Dumnezeu Își înalță Numele fie prin judecată, fie prin revărsarea îndurării. Însă dacă judecata se manifestă cu sau fără om, revărsarea îndurării se face în conlucrare cu vasele îndurării de pe pământ. Astfel, Samuel nu este pomenit deloc în contextul revărsării judecății (cap. 4, 5 și 6), dar în contextul manifestării harului lui Dumnezeu pentru Israel (cap. 7) el ocupă o figură centrală. Concluzia acestor capitole este că **Numele lui Dumnezeu va fi întotdeauna înălțat și că El nu este în criză niciodată**. Numele Său va fi înălțat fie prin judecată, fie prin îndurare. Totuși, revărsarea îndurării se realizează prin conlucrare cu omul. Atunci, dacă Dumnezeu nu intră niciodată în criză în ce privește înălțarea Numelui Său, va intra El oare în criză în ce privește manifestarea harului Său? Răspunsul este în mod cert: nicidecum! Istoria smeririi casei lui Eli, în paralel cu cea a înălțării lui Samuel, ne descoperă înțelepciunea lui Dumnezeu în a trimite în istorie oamenii

potrivii la momentul potrivit. Aici strălucește preștiința lui Dumnezeu, care știe dinainte ce alegeri va face Eli, dar și ce alegeri va face Samuel. Când Dumnezeu vede că Eli și casa sa aleg calea întinericului, El deja pregătea nașterea lui Samuel, despre care știe că va umbla pe calea Sa. Observăm că nu este vorba despre predestinare, ci despre preștiința și înțelepciunea lui Dumnezeu. Și așa strălucește slava lui Dumnezeu. El nu transformă oamenii în roboți pentru a-și împlini planurile, ci le respectă liberul arbitru și cu toate acestea El își împlinește prin ei planurile cu precizie dumnezeiască!

Istoria primelor șapte capitole din Samuel ne învață atât de clar care este rolul nostru în planul lui Dumnezeu și ne oferă o perspectivă atât de echilibrată asupra acestei teme. Sunt două extreme:

1. prima extremă minimalizează rolul omului în planul lui Dumnezeu și ne învață că oricum, cu sau fără om, Dumnezeu își va împlini toate planurile pe pământ.
2. a doua extremă supralicitează rolul omului în planul lui Dumnezeu și ne învață cât de mult depinde împlinirea planului lui Dumnezeu de noi ca persoane.

Prima extremă oferă omului sarcini prea mici pentru el și declanșează o criză de semnificație și identitate. A doua așează poveri prea mari pe umerii omului care experimentează o criză de responsabilitate și culpabilitate. Dar primele șapte capitole din Samuel ne revelează adevărul lui Dumnezeu care ne face liberi! Da, omul are un rol semnificativ în planul lui Dumnezeu și revărsarea îndurării sale se face mereu în conlucrare cu omul. Dar Dumnezeu nu depinde niciodată de un om, căci oricând poate ridica pe alt om în locul lui și în ultima instanță, când nu va mai fi nici un om ca să mijlocească El își va înălța Numele prin judecata Sa! Cât echilibru ne oferă aceste adevăruri atunci când suntem în slujba Domnului. Nu ne vom împovăra cu împlinirea planurilor lui Dumnezeu și nici nu ne vom gândi că Dumnezeu depinde atât de mult de noi încât să ne tolereze chiar compromisurile noastre. Și în același timp nu ne vom simți în plus sau simple marionete în împlinirea planului lui Dumnezeu. Vom ști că acțiunile noastre au un impact real în ecosistemul spiritual. Vom fi liberi și entuziaști să-I slujim Domnului.